

Ladislav Ballek:

Pomocník – Kniha o Palánku /1977/

(Úryvky)

VI

Riečan a učeň sa pobrali po obede dolu do obchodu, Volent Lančarič sa na ulici odrazu vyvravel na súrnu opravu auta v garáži a zabočil k parku. Ale nešiel ta, zberal sa na kalváriu.

(...)

(...) Ťažké popoludnie ležalo nad ulicami, najtemnejšími práve v takejto chvíli. Bolo v ňom čosi zlovestné. Právě južné popoludnie, len čo je pravda! Všetka zeleň skapíňa, mačky na rozpálenej škrídlovej streche nevydržia, ľudia sa skrývajú v útrobach domu, len hlúpe sliepky splašene pobejú, tušiac azda svoj koniec.

Prešiel park a zostúpil do malebných uličiek, kde žije mestská chudoba. Kamenné uličky sú také úzke, že sa nimi horko-ťažko prederie voz. Farby červených, zelených, žltých, bielych a modrých domcov vypálilo slnko. Kvitne agát, jazmín, orgován, zapáchajú dvory bez kanalizácie, voňajú staré vínne pivnice. Aj tu je ticho, okolo kvetov neúnavne bzúčia včely. Kde-tu vidno húsky so spusteným krídlom alebo so zlomenou nohou, alebo nejaké chorľavé dieťa, ktoré možno ochorelo z osamelosti a nudy. Ľudia sú v poli, a tu vládnu popoludňajšie hodiny veľkého ticha a samoty.

Hore na kalvárii pofukoval vetrík, rozháňal horúčavu a človek tu mohol vychutnať jasný jarný deň, v ktorom sa dobre dýcha a dobre žije. Pod strmým kopcom, modrastým od rozkvitnutého orgovánu, v ktorom bzúčal hmyz, ležali záhrady. V tých miestach zakrývali rieku. V záhradách sa tmolili ľudia. Zeleň, v ktorej sa topili múry Palánku, bola sytá, už prehriata, no húževnatá, svojou farbou a silou pripomínajúca dravú a hustú zeleň okolitých lúk.

Lančariča pri pohľade zhora, z miesta častých a najobľúbenejších prechádzok všetkých Palánčanov, menej trápili starosti, zachvátil ho iba smútok, o ktorom vedel, že pramení z veľkého hladu po vášnivom živote a úspechu. Zatúžil po kope jedla, bujných tvaroch, starom víne, mladých ženách a starých láskach, no nikdy nie po priateľoch.

(...)

Pobral sa rýchlo a zamyslený hore trávňatým svahom.

Nehrabal pre majstra a jeho rodinu peniaze len tak pre nič za nič. Vďaka jeho šikovnosti nadobudli majetok, no nadišiel čas, aby myslel aj na seba. Nebolo mu u nich zle, to ani netvrdil, mal všetko, na čo si taký osamelý žijúci chlap len spomenie, no on bol z tej fajty ľudí, čo chcú vždy viac a viac, ba aj všetko. Od prvej chvíle, čo sa stretol s Riečanom, sa rodil v ňom smelý plán. Pravdaže, zakrátko si uvedomil, že jeho majster nie je obchodník, a to ho nútilo od samého začiatku čoraz veľkolepejšie kšeftáriť, akoby v tom bola túžba zvýšiť svoj podiel na obchode aj

vyvraviet sa na čo
– vmível menti magát,
mentegetőzik

zlovestný
– vészjósól, baljós
skapíňať (expr.)
– itt: vergődik, döglődik
útroby domu (kniž.)
– a ház belseje

splašene
– itt: riadtan
malebný
– festői, festői szépségű

tmolít sa
– tesz-vesz, jön-megy

syty
– itt: dúsz, telt

húževnatý
– szivós

dravý
– féktelen, szilaj, vad

zachvátiť koho čo
– itt: elfog, erőt vesz rajta
vmílyen érzés

bujné tvary
– telt, buja idomok

svah
– lejtő, hegyoldal

hrabať (pejor.)
– itt: harácsol, (pénzt)
összekapar

zakrátko
– itt: hamar

veľkolepejšie
– itt: nagyobb arányban